

مبانی کارشناسی اتخاذ نماید. همان‌گونه که دولت آمریکا به دقت اوضاع را برای اعمال تحریم‌ها پایش می‌کند ما هم باید ستادی در حد بالاترین مقامات از سه قوه تشکیل دهیم تا تصمیمات لازم‌الاجرا برای بهره‌گیری از سرمایه‌های داخلی برای مواجهه با شرایط تحریمی داشته باشیم. این ستاد مجاز خواهد بود نسبت به وضع مقررات الزامی اقدام نماید و تمامی قوانین و مقررات موجود در کشور را که با شرایط جاری انطباقی ندارد، ابطال نماید. البته بدیهی است شرایط عادی خود سیاستی مستقل می‌طلبد که در خصوص آن می‌توان به نحو مستقلاً اندیشید، ولی فعلاً شرایط کشور عادی نیست و به لحاظ آثار تحریم‌ها بعید است در حداقل ۵ سال آتی ما به شرایط عادی و نرمال بازگردیم.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: تصویب «قانون آیین دادرسی تجاری» از جمله مباحثی است که از چندین سال پیش در نظام حقوقی کشور در راستای حمایت از سرمایه‌گذاران مطرح است. نظر شما درباره تصویب این قانون چیست؟ آیا وجود دادرسی اختصاصی تجاری کمکی به حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی می‌کند؟

تشکیل محاکم تجارت‌اندیشه‌ای بسیار مثبت و کارآمد است که در سایر کشورها و نظامات حقوقی هم توانسته مشکلات قضایی را تا حدودی حل نماید. وجود محاکم تجاری و کارآمدی آن در گروی آیین دادرسی تجاری متناسب این دادگاه‌های خاص است و می‌تواند بسیار راهگشا باشد. این قانون باید با دقت نوشته شود و به‌گونه‌ای مناسب موجبات سرعت و دقت و قطعیت را در رسیدگی به دعاوی تجاری فراهم سازد.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: با توجه به اینکه کشور ما در شاخص‌های بین‌المللی مربوط به تضمین حقوق مالکیت وضعیت مطلوبی ندارد؛ به نظر شما ایرادات نظام حقوقی ما در حوزه تضمین حقوق مالکیت سرمایه‌گذار شامل چه مواردی است؟

مشکلات جاری ناشی از علل و عوامل متعددی است که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱. وجود قوانین و مقررات متعارض و غیرشفاف؛
۲. وجود رویه‌های اداری و قضایی متعارض و غیرشفاف؛

۳. فقدان بخش‌های مطلع برای ارائه خدمات مشاوره‌ای به فعالان و دارندگان حقوق؛
۴. نبود مراجع شبه قضایی دارای صلاحیت برای رسیدگی به اختلافات؛
۵. فقدان محاکم متناسب با مشکلات؛
۶. فقدان قضات با دانش خاص و ویژه برای تصدی به این امور؛
۷. عدم تناسب آیین دادرسی و اطاله دادرسی در دعاوی مربوط؛
۸. فقدان نظام‌های شفاف اطلاع‌رسانی در خصوص موضوع مالکیت و حقوق مالی مربوط؛
۹. نگاه‌های دفاعی و موردی و اقتضایی و امنیتی به مقوله‌های سرمایه‌داری و سرمایه‌گذاری که موجب تزلزل حقوق افراد را فراهم می‌سازد و وضع قوانین و مقررات متناسب با شرایط جاری کشور.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: بخشی از مشکلات سرمایه‌گذاران در کشور ما ناشی از ترک فعل‌های مسئولین و عمل نکردن به وظایف قانونی خود است. به نظر شما نظام حقوقی کشور با هدف برخورد با ترک فعل‌های مسئولین تا چه حد موفق عمل کرده است؟ عملکرد قوه قضائیه را در این مورد چطور ارزیابی می‌کنید؟

در خصوص ترک فعل‌ها نظام حقوقی - قضایی کشور بسیار منفعلانه رفتار نموده و در عمل در بسیاری از موارد تعلل مسئولان سبب از دست رفتن فرصت‌ها برای اجرای قوانین و در نتیجه، ناکارآمدی در این قوانین شده است. مواردی چون عدم تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین در زمان مناسب که منتهی به عدم اجرای

۹۹ این مشکل تابع مسئله ناتوانی دولت در تعیین نرخ ارز یا ایجاد ثبات در بازار ارز است که تاکنون برای آن راه‌حلی شناسایی نشده است و طبق قاعده این مشکل همچنان ادامه خواهد یافت. فعال‌سازی دولت در این بخش هم منوط به عدم مداخلات دولت در بی‌ثباتی است که به نظر می‌رسد متأسفانه سیاست‌های دولت خود در بروز این مشکل بی‌تأثیر نبوده است. ۶۶

قوانین می‌شود از همین قسم است. معذک بیش از برخوردهای اداری و قضایی متأسفانه در کشور ما نظارت‌های سیاسی و اداری مناسب و نظام مسئولیت برای مقامات اداری وجود ندارد. تکلیف مدیران به جبران خسارات وارده از محل دارایی‌های خود و نظام نظارتی و پایش آنکه در صورت مواجهه با این موارد بلافاصله و بدون ملاحظات سیاسی و تعارفات اداری مقامات مربوطه برکنار شوند، برای تضمین این موارد لازم و ضروری است. عملکرد دولت و قوه قضائیه در این موارد قابل دفاع نیست و باید فکری برای آن کرد. البته مهم‌تر از همه عزم جزم بر اجرای قوانین و مقررات مربوطه است.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: نظام حقوق کار با هدف جلوگیری از تضییع حقوق کارگر، قوانین حمایتی متفاوتی را وضع کرده است. آیا این قوانین تضمین‌کننده حقوق سرمایه‌گذار هستند؟

مقررات قانون کار به‌نوعی نگاشته شده که با نگاهی تک‌بعدی و آمره فقط حالت دفاعی برای سرمایه‌گذاری داشته است و به‌هیچ‌وجه مشوقی برای سرمایه‌گذاری تلقی نمی‌شود. کشور ما در وضعیت افراطی دفاع از حقوق کار قرار دارد. درحالی‌که قانون کار باید نگاهی تعادلی و تعاملی را اجرا کند و در مقابل کارفرما خود مسئولیت و وظایف را عهده‌دار شود تا از تقابل کارگر و کارفرما اجتناب شود و این قانون بتواند به‌نوعی مشوقی برای فعالیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری محسوب شود نه مانعی برای آن.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: رویه قضایی در نظام قضایی کشور را در رابطه با دعاوی مربوط به سرمایه‌گذاری چطور ارزیابی می‌کنید؟ وضعیت مطلوب در این حوزه چگونه است؟

رویه قضایی دارای مطلوبیت نیست. فقدان تخصص قضات در موضوعات تخصصی سرمایه‌گذاری در کنار ابهامات و خلأهای فراوان در قوانین مربوط و صدور آرای متعارض و عدم کیفیت و ناکارآمدی دیوان عالی کشور برای اجتناب از آرای متعارض قضایی و فقدان اطلاعات و کلای دادگستری و نبود بخش متناسب پشتیبانی برای ارائه اطلاعات و خدمات مشورتی در این حوزه تخصصی همه سبب شده است که متأسفانه رویه